

Anmeldelser.

Axel Garboe, Bornholmer-Geologen Magnus Jespersen. Kbh. 1931 (G. Haase og Søns Forlag).

Da geologen Magnus Jespersen døde i Nykøbing på Falster 1917 som en gammel mand på henved 84 år, var hans navn trængt stærkt i baggrunden, ti der var da allerede forløbet henved halvhundrede år, siden han, mismodig indtil sygelighed over al den virkelige og formentlige modgang, der havde mødt ham, næsten helt opgav sine geologiske studier og vendte sine tanker andensteds hen. Sin levende interesse for alle naturens foreteelser bevarede han vel til det sidste, men hans higende og søgende ånd førte ham i den lange årrække, han endnu havde tilbage at leve i, ind på mange andre områder, på hvilke han leverede særprægede bidrag, uden at han dog som i sine unge år samlede sig om en enkelt opgave, hvor hans betydelige ævner kunde gøre en virkelig indsats. Derfor gik han snart næsten i glemme og blev kun en samvittighedsfuld skolemand, der virkede i en snæver kres. — En af hans mange elever, sognepræst på Agersø, dr. phil. Axel Garboe, har nu påtaget sig at fremdrage mindet om denne ejendommelige skikkelse og har i et ret anseligt værk på over halvtredjehundrede store oktavsider med en del gode illustrationer skildret hans virksomme liv fra vuggen til graven.

Pastor Garboe er gået til sit arbejde med stor samvittighedsfuldhed, har taget fat på det med videnskabelig grundighed og har intet arbejde skyet for at trænge tilbunds i Magnus Jespersens meget sammensatte natur. Det er lykkedes ham at skrive en bog, som kan læses med interesse af enhver, der har sans for menneskeskildring, og at tilrettelægge det geologiske stof således, at det ikke fordrer specielle forudsætninger at forstå den biograferedes hele stræben på dette område, hvorom naturligvis et ret anseligt antal af bogens sider handler.

Forfatteren gør først rede for Jespersens afstamning og søger at komme til klarhed over, hvilke åndelige egenskaber, han havde taget i arv fra sine forfædre. Fra dem havde han »Hang til indadvendt Grublen og Mystik« (s. 207), og en vis lyst til at eksperimentere og indføre forbedringer samt tilbøjelighed til en nedtrykt sindstemning synes han også at have taget i arv såvelsom et ikke helt ubetydeligt tegnetalent, hvorved pastor G. bemærker, at »man faar en Fornemmelse af, at der i Slægten har været arvelige Anlæg tilstede, som under særlige Omstændigheder har gjort det muligt for Slægten at frembringe den virkelige, bildende Kunstner, Kristian Zahrtmann« (s. 42), hvis mor nemlig var søster til Jespersens far. Det kan dog næppe nægtes, at der mellem de to fætters kunstneriske anlæg var et sa svælgende dyb, at man må lægge meget mere vægt på de »særlige Omstændigheder«, om hvilke biologerne formentlig intet nærmere kan oplyse, end på fællesarven, ti ellers måtte der i næsten enhver kultiveret familie være forudsætninger for, at der kunde opstå en kunstner af samme dimensioner som Z. — Hvad geologen muligvis kan have arvet fra sin mor (Vitta, f. Fischer), kommer pastor G. ikke ind på, men de musikalske anlæg havde han sikkert fra hende. Hun var iøvrigt en meget dannet og meget bestemt dame, og at hun ikke hørte til de helt dagligdags kan sluttet alene deraf, at en erfaren og verdenskløg gammel herre på henved de 80, der en uges tid havde opholdt sig i Magnus Jespersens barndomshjem, da hans mor var i sin bedste alder (45 år gammel), gennem sin søn sendte hilsen til fru Jespersen, »som du kan sige, at jeg aldrig glemmer«.

I ydre henseende formede bornholmer-geologens liv sig — kort fortalt — således: Han voksede op på sin fødegård Store-Kannikegård ved Neksø, til

han kom i Rønne skole, som han forlod 16 år gammel 1849, tog 1854 polyteknisk eksamen i anvendt naturvidenskab, var derefter nogle år i forskellige praktiske virksomheder, bl. a. som bestyrer af kul- og tæglværket ved Sorthat på Bornholm, foretog 1857 med offentlig understøttelse en længere studierejse til Belgien, Frankrig og England, på hvilken han høstede erfaringer, der senere kom ham til nytte, købte s. å. stampemøllen Krude mølle, et par mil syd for Silkeborg, måtte året efter forlade den p. gr. af økonomiske vanskeligheder og blev samtidig adjunkt i Rønne, hvor han skulde undervise i engelsk, naturlære og naturhistorie. Derfra forflyttedes han 1881 til Nykøbing katedral-skole, blev 1886 overlærer, entledigedes 1903 og blev boende i byen til sin død.

I Rønne udfoldede adjunkt Jespersen ved siden af sin skolegæring en utrættelig virksomhed; han udtalte sig i bladene om offentlige anliggender, holdt populære, naturvidenskabelige foredrag, gennemvandrede på kryds og tværs sin fødeø for at udforske den i geologisk henseende og var på færde overalt, hvor der var lejlighed til at gøre jagttagelser, der kunde udvide hans kendskab såvel til den geologiske struktur som til mineralier, der kunde tjene praktiske formål, og erhvervede derved på disse områder en viden som ingen før ham. — Hans foredrag, der blev udgivne i bogform («Nutid og Phantasens nære Fremtid», Rønne 1861) vidner om hans skarpsindighed og frodige fantasi. Det er således interessant at se, hvorledes han på et så tidligt tidspunkt påviser, at det lette metal aluminium vil kunne tjæne luftskibsfarten, hvoraf han venter sig meget. Han udmaler, hvorledes man vil bygge store luftskibe af en langstrakt form, drive dem frem med mægtig fart, f. eks. ved hjælp af elektriske maskiner, sejle hen over Grønland og kortlægge det ad fotografisk vej oppe fra højden osv., fantasier, der langt senere blev til virkelighed, om end tildels i noget ændret form.

For udnyttelsen af de bornholmske mineralier, om hvis betydning Jespersen ligesom flere af hans samtidige gjorde sig overdrevne forestillinger, gjorde han et betydeligt arbejde, og det lykkedes ham i nogle år at få sat en eksport af feldspat til teknisk brug i gang. Derimod arbejdede han forgæves for at få gjort faststående fosforit-lag ved Arnager, som han havde opdaget 1865 og tillagde stor betydning for landbruget, gjort frugtbringende. De bragte ham kun meget bryderi og en bitter pennefejde med geologen Th. Hoff, og han oplevede ikke den tilfredsstillelse at se, at der kom bud efter denne fosforit, da verdenskrigen ebbede ud og importen af alle fosforsyre-gødningsmidler gik i stå.

Magnus Jespersens videnskabelige produktion i disse år var, om end ikke omfattende, dog ikke helt ringe. Den foreligger i en del afhandlinger i danske og udenlandske tidsskrifter og i et par småbøger: »Liden geognostisk Vejviser paa Bornholm«, Rønne 1865 (ny udgave med indledning af dr. K. A. Grønwall blev foranstaltet 1913, da forfatteren fyldte 80 år) og »En Skitse af Sorthat Kulværk paa Bornholm« (1866) i Rønne skoles indbydelsesskrift. Et par år senere påbegyndte han udgivelsen af nogle »Bidrag til Bornholms Geoteknik«, hvoraf første del kom i Naturhistorisk Tidsskrift; da næste del var færdig, blev den indsendt til Videnskabernes Selskab, men forkastet. Dette bragte den pirrelige mand i det voldsomste sindsoprør, hvilket fremgik af breve, optegnelser og et par satiriske æventyr, han udsendte 1876. De er uden litterær værdi, men giver gode bidrag til forståelse af manden, der skrev dem. — Om den strid, der ved denne lejlighed opstod mellem de højlydte i København (J. Fr. Johnstrup, Japetus Steenstrup osv.) og Jespersen, der iøvrigt fandt en forstående ven i zoologen J. C. Schjødte, udtaler hans biograf (s. 160): »Han vidste, at han kunde tale med Vægt . . . og derfor harmedes Jespersen over at blive afvist . . . af den geologiske Videnskab, der havde sit Sæde i København, da det dog var ham, Provinsmanden, der havde

Ret.« Og andensteds (s. 163) hedder det: »Magnus Jespersen blev ikke behandlet efter sin videnskabelige Fortjeneste«, (s. 162): »Meget tyder paa, at han kunde have ydet det udmærkede« som geolog, hvis han i sine unge dage havde haft lidt mere medbør. Det er iøvrigt indlysende, at hans vanskelige sind havde sin væsentlige andel i hans vanskæbne.

Pastor Garboe har med dyb forståelse søgt at klarlægge for læseren, hvad der i disse år, og både før og senere, foregik i denne »følsomme, fine og retlignede Personlighed, der kunde blusse op i Harmen over Uret, Lavhed og Ondskab — som standsede grublende overfor Tilværelsens Gaader, men ogsaa kunde glædes dybt og inderligt over hvert Solstrejff, der faldt over den Vej, han vandrede gennem Livet« (s. 243—44). — Efter det nederlag, han havde lidt, trak han sig mere ind i sig selv; han passede trofast sin gærning, skrev i skolens programmer i sit meget ejendommelige sprog om pædagogiske spørgsmål og andet, han grundede ud fra sin stærkt religiøst prægede opfattelse over livet og dets problemer (se f. eks. hans ejendommelige skrift »Stof og Æther« fra 1888) og han søgte at berede sig til den evighed, der for ham ikke var tom tale. Også for ham kom alderdommen med mildhed og fred.

Man læser denne biografi med megen interesse, både fordi den biograferede var så forskellig fra de fleste andre mennesker, og fordi fremstillingen er så let læselig og så vel overvejet, endelig fordi man overalt fornemmer den følelse af kærlighed og beundring, den flinke elev har fattet til og for den lærer, der har været hans forstående vejleder og vel nok bidraget sit til at vække den unges sans for naturvidenskaberne, der siden blev hans speciale. I en iøvrigt så velskreven bog undrer det forøvrigt at se, med hvilken trættende ensformighed »Magnus Jespersen« og »Adjunkt Jespersen« kommer igen og igen på visse sider (f. eks. 90, 92 og 96). Det kunde let have været undgået, og det burde have været det.

Bogens æmne »staar i et utilslørt Misforhold til dens Format og Udstyr« hedder det i en for en professor lidet værdig anmeldelse af ovenomtalte værk i »Dagens Nyheder« for 6. febr. d. å., signeret »H. B.«, og nægtes kan det ikke, at formatet er ret stort. Det skyldes dog navnlig, at der er en margin så bred, at det næsten virker uskønt og minder lidt om pladen »Anholt« i generalstabens kort over Danmark i 1 : 100000; men klummen er, som det er naturligt, afpasset efter billedernes krav, og disse, der mest består af portrætter af den biograferede og hans nærmeste slægt og geologiske kort og rids, hvis formål er at støtte forståelsen af teksten, kan ikke siges at give bogen noget særligt »udstyr«. Men professorens mening er nok også kort og godt, at det er for stor en bog om en forholdsvis lille mand. Derom kan der naturligvis tvistes, men det må dog billigt indrømmes, at en biografi ikke altid i sidetal osv. kan stå i bestemt forhold til den biograferedes betydning. Mange forhold, som biografen ikke er herre over, gør sig her gældende, ikke mindst, hvor rigeligt kilderne flyder. Om Magnus Jespersens store forgænger Niels Steensen har A. D. Jørgensen skrevet en bog på 230 små sider. I »Biografisk Lexikon« er der anvendt 12 sider på N. S. og $\frac{1}{2}$ på M. J. Denne får altsaa kun 4 pCt. af, hvad der er indrømmet hie, hvilket vist må siges at være ret og rimeligt. Mener nu »H. B.«, at så må en monografi over Jespersen kun være 4 pCt. af 230 sider, o: 9—10 sider? Sikkert ikke! Sagen er, at kilderne til sidstnævntes historie er forholdsvis mange og rigtgydende. Der er hans kalendere, som han — omend sparsomt — førte fra 1849 til sin død, der er hans utrykte memoirer (fra 1905), hans optegnelser af forskellig art og hans digte, der ofte giver udtryk for hans stemninger, en del breve fra ham, hele hans produktion, meddelelser fra slægtinge og fra kollegaer, som lever endnu osv. Der er nok at øse af, og resultatet er, at biografien er blevet temmelig omfattende; dertil er dog næppe noget at sige, da ikke blot Carlsbergfondet, men også en del

af slægtens medlemmer har bekostet bogens tilblivelse, hvilket sidste vel nok i nogen grad — og ikke uden grund — har præget den. Kanske kunde uden skade et og andet have været udeladt (f. eks. nogle af digtene) eller noget have været gjort mere kortfattet (f. eks. afsnit XII, »Opbrud fra Bornholm«), men iøvrigt findes i bogen ikke meget — om end muligvis noget — der med rette kan siges at være uden betydning for helheden. Hvilken bog vilde der ikke kunne skrives om Niels Steensen, hvis kilderne til hans historie flød lige så rigeligt, og de faldt i de rette hænder!

S. Nygård.

Det sidst udkomne Hefte af svensk Personhistorisk Tidsskrift (1931, Hefte 3—4) er et usædvanligt smukt Udtryk for den rige Blomstring, hvori dette Tidsskrift for Tiden befinder sig under Redaktør Bengt Hildebrands fremragende Ledelse og bistaaet af en Række ældre og yngre Videnskabsmænd som Medarbejdere. Tilmeldt fremtræder det som et levende Vidnesbyrd om, hvor udbytterig og vidtspændende den personalhistoriske Forskning kan være, naar den drives paa strengt metodisk Maade og med aabent Blik for den historiske Helhed. — Heftet indledes med en Artikel af Redaktøren om Erkebiskop Nathan Söderbloms Forfædre, hvoraf det bl. a. fremgaar, at Söderbloms mødrene Slægt var af dansk Afstamning, idet hans Oldefader var en Præst af den bekendte bornholmske Familie Koefoed. Af speciel slægtshistorisk Interesse er desuden to andre læseværdige Bidrag, Bibliotekar, Dr. Harald J. Heymanns Artikel »Peder Mansson Blix och hans släkt« og August Gynthers om Forfatteren og Politikeren August Blanchés Forældre. Fra retshistoriske Synspunkter har Docent, Dr. Jan Eric Almqvist for Sveriges Vedkommende underkastet det ogsaa i genealogisk Henseende betydningsfulde Emne »blodsskyldskap såsom äktenskapshinder« en Undersøgelse, medens Professor Nils Ahnlund leverer et Bidrag vedrørende den politiske Historie, idet han optager det gamle Spørgsmaal om Aarsagerne til Dronning Christines Frasigelse af Tronen til fornyet Drottelse. Ahnlund vender sig særlig mod den af Professor Curt Weibull hævdede Opfattelse, i Henhold til hvilken Dronningens Abdikation ses som en Konsekvens af hendes Overgang til Katolicismen, og mener, at den dybestliggende Aarsag til dette Skridt var hendes Bevidsthed om ikke at eje fornødne virile Evner og Egenskaber til at styre Landet. — Ogsaa Kirkehistorien har fundet dygtige Dyrkere. Docent, Dr. Sture Bolin giver gode kritiske Bidrag til Bedømmelsen af Efterretningerne om Västerås' Stifts Biskopper i Middelalderen, og den som hagiografisk Forfatter velbekendte Dr., Frk. Toni Schmid leverer for Växjö Stift en paa indgaaende Forstehaandsstudier hvilende Bisperække indtil Aaret 1287, ligesom hun ogsaa i en Anmeldelse med god Grund opstiller strenge Krav om metodisk Benyttelse af primære Kilder ved lignende Arbejder. Adskillige af de her nævnte Afhandlinger og Artikler indeholder Stof, der ogsaa er af Interesse for danske Forhold, og et gennemgaaende Træk ved dem er det, at de vidner om, hvor udbredt Kendskabet til dansk videnskabelig Litteratur er blandt svenske Forskere. — Heftet slutter som sædvanlig med en fyldig Samling større og mindre Anmeldelser af nyudkommet Litteratur. En betydelig Del af disse skyldes Redaktøren, hvis Kyndighed paa de mest forskelligartede Omraader maaske kun overgaaes af hans Utrættelighed i at finde nyt Stof og hans Iver for at hævde sit Tidsskrifts høje videnskabelige Standpunkt.

Bjorn Kornerup.



Hofjægermester C. E. A. Schøller.

I den høje Alder af 87 Aar er de danske Genealogers Nestor, Hofjægermester Christian Emil August Schøller afgaaet ved Døden paa Margaard . . . 1931. Han fødtes 2. Novbr. 1843 paa Margaard som Søn af Kammerherre, Oberstlieutenant Christian Schøller til Margaard og Hustru Emma Juliane Reimers, blev 1863 Student fra Odense, bestod 1867 statsvidenskabelig Examen og udnævntes 1870 til Jægermester. I Aaret 1884 tiltraadte han Besiddelsen af Margaard. Fra tidlig Ungdom af var han en ivrig Dyrker af genealogiske og personhistoriske Studier og viste vort Samfund fra dets Stiftelse og lige til sin Død varm Interesse. I Aarene 1904—21 var han Medlem af dets Bestyrelse og en kort Tid, 1898—99, Redaktør af dets Tidsskrift. Gennem mangfoldige Aar var han fra Efteraar til Forsommer en stadig Gæst i Rigsarkivet, ligesom om Sommeren i Landsarkivet i Odense. Hans Forskninger beskæftigede sig udover hans egen Familiehistorie, særligt med fremmede til Danmark og Norge indvandrede, ikke naturaliserede Adelslægter, hvortil de militære Arkivfonds, som han kendte nøje, afgav Stoffet. Af Genealogier over saadanne Familier meddelte han i Samfundets Tidsskrift en lang Række, og har desuden heri offentliggjort adskillige værdifulde Bidrag, saaledes Oplysninger om Tordenskiolds sidste Leveaar og Død (6 V 158 78). De mange, der er kommet i personlig Berøring med Hofjægermester Schøller og særlig alle, med hvem han havde fælles Interesser, vil mindes hans sjældne Elskværdighed, den stille velgørende Hygge, der udgik fra ham og hans altid redbonne Tjenstvillighed.

L. B.

Smaa Meddelelser.

Michael Nicolai Christopher Kall Rasmussen og hans efterladte Samlinger.

Af Louis Bobé.

Baade C. F. Bricka og A. Thiset har gennem deres hædrende Omtale af Kall Rasmussens Livsgerning ydet den nu næsten forglemte Forsker fortjent Anerkendelse, henholdsvis i Biografisk Lexikon og i de fornøjelig fortalte Minder fra det gamle Geheimearkiv (Fra Arkiv og Museum 1917). Hertil kan føjes H. F. Rørdams Ord om ham, »at hans Formødninger i historiske Sager plejede at være sikrere end mange andres sikreste Paas t a n d e« (Ny kirkehist. Saml. III, 20). Kall Rasmussen, hvem L. Daac saa smukt og træffende har kaldt »en Mand af ægte dansk Væsen«, hører til de Videnskabens tro og ærlige Tjenere, der har draget Ploven over stenet Jord, og som de kommende Slægtled af Historikere har en Pligt atter og atter at værne mod Glemsel. Hans Navn er ikke knyttet til noget selvstændigt Skrift, kun til et Par Smaaafhandlinger og en Række samvittighedsfulde Udgiverarbejder, ledsagede af righoldige Noter, der vidner om hans store Kundskabsfyldte og Grundighed. Af langt større Betydning er den Indsats, han har gjort i samtidige Historikeres Arbejder, saasom Wegeners og Paludan Müllers. En Brevveksling mellem den sidstnævnte og Kall Rasmussen viser, hvilke ret ubeskudne Fordringer Forfatteren af »Grevens Fejde« har stillet til den saa kyndige og tjenstvillige Arkivmand. Som Helhed vil det nu næppe være muligt i det enkelte at paavise, hvad hine Forskere skylder ham. Kall

Rasmussens enestaaende Belæstning i den ældre historiske Litteratur, hans Kendskab til Geheimarkivets fjerneste Kroge, der paa hans Tid delvis endnu henlaa som Katakombegange uden Ledetraad, kun tilgængeligt for de udvalgte faa, der nu og da overraskede de snævre historisk interesserede Kredse ved epokegørende Fund i Blokstykker, — hans ihærdige Sporsans, forenet med nøgtern Paalidelighed og ikke mindst hans overordentlig stærke Hukommelse sikrede for hin Tids Historiekrivere Detaillen, som man har kaldet Historiens Sjæl. Det kan derfor trøstigt siges, at der næppe findes et Skrift af historisk Indhold, hvori der ikke, stundom godt skjult, findes udtalt en Tak for Kall Rasmussens redebonne Hjælpsomhed.

Ogsaa Fremtidens dybere søgende Forskere vil kunne høste meget af Kall Rasmussens Viden gennem hans efterladte Optegnelser (i Rigsarkivet), navnlig af personhistorisk og topografisk Indhold, nedskrevne paa hans Rejser i Fyrreerne, særlig i Jylland. En grundig Gennemgang af disse Smaahefter og Sedler vil afgjort lønne sig for den, der er beskæftiget med Forskninger paa de nævnte Omraader. I en Tidsperiode, hvor Vandalisme hærgede vore Kirker, har Kall Rasmussen reddet mangan Oplysning af Værdi om Altertavler, Træskærerarbejder, Gravminder, Ligsten og Kisteplader, der forlængst er tilintetgjorte eller bortkomne. Kall Rasmussens Notater laa hengemte i Rigsarkivet, splittede ved Slotsbranden 1884, indtil de nu er blevet ordnede og gjort tilgængelige. Som det følgende vil vise, har A. Thiset ikke kendt dem, da han ellers herved kunde have udfyldt mangan Løkke om sine Stamtavler.

Efter et ganske ufyldstgørende Gennemsyn meddeles en Række Tilføjelser og Berigtigelser i alfabetisk Orden til de hidtil udgivne Stamtavler i Danmarks Adels Aarog (Henviisninger i Parentes):

BELOW, Ellen Kirstine, f. 4 Dec. 1652 i Viborg, gift m. Jørgen Arenfeldt (V 38; X 19). — Fuglslev Kirke.

BIELKE. Admiral Henrik Bielkes Børn. Jens Christopher, f. 5 Febr. 1658 i Kbhvn. † 1 Dec. s. A. smst. Anne Sophie, f. 11 Nov. 1663 i Kbhvn. † 13 Juli 1665 (IV, 68). Christian Henrik Christopher, f. 14 Juli 1706 i Kbhvn. † paa Vallø. Anna Emerentia Bielke, f. von Ahlefeldt, f. 22 Juli 1709 † 1722 (IV, 69). Anna Frederikke B. f. Numsen, f. 7 Sept. 1732 † 24 Maj 1809, Johan Rudolph B., f. 10 Aug. 1744 † 28 Nov. 1813 (Gunderslev Kirke, Kisteplader).

FRIIS. Catharine Barbara, f. 2 Nov. 1652 paa Clausholm, gift m. Jørgen Rantzau.

GRUBBE. Jakob til Kappel og Hjulebjerg, f. paa Hjulebjerg i Halland 26 Nov. 1606 † 29 Marts 1655 paa Kappel (Lem Kirke).

KRABBE. Mogens, ældste Søn af Iver, f. 16. Marts 1639 paa Vegholm † 27 April 1662 paa Espegaard (XLV, 27).

LINDENOV. Christence til Bidstrup, f. 5 Juni 1615 paa Mogenstrup i Skaane † 19 Febr. 1681, gift 1° m. Axel Gyldenstjerne; 2° m. Claus Sehested til Ørslev Kloster, f. 1612 paa Gùldenstein † paa Ørslev Kloster (XLIII, 31). Granslev Kirke.

PARSBERG. Hr. Oluf Parsberg til Jernit, f. 3 Pinsedag 1590 paa Kalø Slot † 19 Juli 1661 i Kbhvn. (XXIV 361). Biogr. Lex. XII, har Fødselsaar »1599 (?), afgjort forkert, da han d. A. kom paa Sorø, Adelsaarb. 1589. Hans Frue Karen Kruse, f. 16 Marts 1600 i Kbhvn. † 28. Juni 1661. — Verner til Nørlund, f. 12 Febr. 1622 paa Vognserup † 17 Nov. 1686 paa Nørlund (ib. 359). — Ravnkilde Kirke. Om Verners Broder Niels' Børn hidsættes suppleret ved andre Kilder: 1701, 23 Jan. holdtes Skifte efter forrige Søltnt. Werner Parsberg, boende i Hummergade udi Skipperboderne, nylig død; en Broder Niels boende i Jylland, Brandholm ved

Vejle, en anden *Frederik*, Ritmester, boende i Thy, to Søstre: *Mette Sophie*, boende i Bogense afg. Jens Schesteds, og *Sidsel*, Jomfru, værende hos hinder (Admiralitetets Skifteprot. f. 60, 89 ff.). *Frederik P.* gift 15 Juni 1684 i Skibet Kirke m. *Sophie Cathrine Noermands*. *Mette Sophie* fik 1698 tilskødet en Gaard i Adelgade i Bogense, atter 1699 Ejendom i samme By og fik 1701 Indførsel i en tredje Gaard i Bogense (Medd. af Hr. Adjunkt H. Fussing). Jfr. *Sidsel P.* fik 19. Sept. 1685 Bev. paa at være sin egen Værg (Medd. af Arkivar S. Nygård), boede 1695 paa Selleberg, da hun var Fadder i Marslev. *Anne Cathrine*, D. af Gudder, f. 10 Sept. 1680 paa Kokkedal † 10 Okt. s. A. 4 U. 2 D. Jfr. Persh. Tidsskr. 7 III, 158.

L. B.

Ifølge en Meddelelse fra Det kgl. Garnisonsbibliotek findes der i dette en betydelig Portrætsamling af afgaaede Officerer og Embedsmænd i Hæren. Samlingen, der omfatter saavel Litografier som Fotografier efter Malerier og originale Fotografier samt en Del Tegninger, er ordnet og katalogiseret og tilgængelig for Almenheden. Der arbejdes stadig paa Komplettering af Samlingen, og Biblioteket vil sikkert være taknemlig for Bidrag til den.

I denne Forbindelse meddeles det, at Medicinalhistorisk Museum ligeledes er i Besiddelse af en meget stor Samling af Lægeportrætter, og at Dansk Post- og Telegrafmuseum besidder en Portrætsamling paa ca. 7000 Numre. Det vilde være interessant at faa oplyst, hvilke Samlinger, Biblioteker og andre Institutioner, der ligger inde med lignende betydelige Portrætsamlinger, og Redaktionen modtager med Tak Oplysninger herom til en fyldigere Fortegnelse over saadanne Samlinger.

Spørgsmaal.

1.

Oplysninger søges om *Wilhelm Langfeldt*, Kopist 1741, Sekretær i Commercekollegiet. Døde 1754 (i København).

Literatur: *Grevinde Schindels Liv og Levnet*, cnf. *Ny Saml. til den danske Hist.*, 2. Bind, S. 143—49 *Grev Schulins Levnet*, ibid. 322—30. Anekdoter til *Fred. 5tes Hist.* 3 Bind (*Dansk Forfatterleksikon*).

Jeg vil gjerne vide noget om vedkommende Slægt. Navnet tyder jo paa at han hører til vor Slægt, hvis Stamfader i Norge er *Johan Langfeldt* 1660—1721, som $\frac{9}{10}$ 1694 af Kong Christian 5 forordnedes at være Gjæstgiver i Stjernesund ved Mandal og $\frac{24}{12}$ 1694 at være Gjæstgiver i Ny-Hellesund. Hustruen hed *Kirsten Hansdatter*. — Der var Skifte efter ham $\frac{22}{2}$ 1723. (7 Børn — 5 Sønner og 2 Døtre).

Forbunden for Oplysninger gjennem Tidsskriftet.

Ferdinand Langfeldt,
Skibsreder, Kristianssand S.

2.

Oplysning søges om Faderen til Bogtrykker *P. G. Lydiche*, f. 19—1—1843, † 30—12—1904; en Søster fødtes c. 1846 paa Fødselsstiftelsen. Faderen, som formenes at være kommet hertil fra Tyskland, var gift *Hall*.

Otto Wolff,
cand. polyt., Ingeniør, Brolæggerstræde 5.

3.

Edel Urne Mund til Øllingsø (Lolland), f. 1675, Enke efter Erik Vind til Ø., d. 1710, giftede sig (iflg. D. A. Aarb. 1904) igen $\frac{4}{6}$ 1715 med Kancelliraad *Georg Rudolph Müller*, og deres eneste Datter,

Abigael Marie Dorothea Müller, blev $\frac{7}{11}$ 1740 gift anden Gang med Mag. Frederik Berntsen Suhr, Sognepræst efter sin Fader til Købelev og Vindeby, samt Provst for Lollands Nørre Herred, f. $\frac{13}{9}$ 1710, d. $\frac{23}{3}$ 1767. — Hun blev derved Stammoder til en Gren af den Suhrske Slægt, hvortil min Moder hørte (se Lengnick: Familien Suhr). — Antegnelsen af en saa celebr Dame som ovennævnte Fru Edel i en borgerlig Anetavle, der ellers fortrinsvis rummer Præste- og Embedsmands-Familier, aabner unægtelig vide Perspektiver blandt gamle danske Adelsløgter med glørrig Historie og berømmelig Færd. — Saaledes var hendes Faders Forældre: Admiral Pros Mund til Birkevold og Grevensvænge, der faldt ved Femern 1644, og Edel Johansdatter Urne, og hendes Moders Forældre var Landsdommer Vincents Steensen til Steensgaard, der faldt under sit tapre Forsvar af Langeland 1659, og Anna Holck Ditlevsdatter.

Jeg kunde ønske at faa oplyst, om der kendes mere til denne Familie Müller, end hvad her er gengivet. — Jeg mangler de fleste Data for Fødsler og Dødsfald, samt Kancelliraad Georg Rudolph Müllers Herkomst.

Han skulde da vel ikke vise sig at være en Søn af den hos Bloch: Den fynske Geistligheds Historie I S. 176—180 omhandlede 9de evangeliske Biskop i Odense, Dr. Christian Rudolph Müller, f. 1651, som døde 1712 paa et Besøg hos sin Datter og Svigersøn, Præsten Mag. Jon Samuelsen i Vesterborg (Lolland) og blev begravet der. Bloch anfører foruden hans Sønner: Mag. Marcus M., Biskop i Bergen, f. 1680, og Mag. Ditlev M., Sognepræst i Birkerød, endnu en tredje ubenævnt Søn, Forstander ved store Vartovs Hospital, og det er ham, jeg af forskellige Grunde har saa smaat mistænkt for at være identisk med min Kancelliraad. Foruden Navnene taler Tid, Sted og Forhold for min Antagelses Rigtighed, men jeg mangler desværre Beviset. — Det var vel ikke urimeligt at forestille sig, at han hos Søsteren i Vesterborg, maaske ved Faderens, den gamle Biskops Begravelse, havde truffet den adelige Enke fra det nære Øllingsø, som et Par Aar efter blev hans Hustru?

Hos Bloch I S. 18 findes forøvrigt nævnt en Oberstløjtnant Georg Müller, f. 1613, gift 2' Gang m. Elisabeth Hansdatter Sædolin fra Horbelev Præstegaard, som eventuelt kunde være Farbroder til den gamle Biskop Müller.

Mærkværdigvis florerer indtil den Dag i Dag Navnene Georg og Rudolph i den ovennævnte Gren af Suhr-Slægten, skønt ingen ellers nu har Anelse om, hvor disse Navne oprindelig stammer fra. De gamle Slægters iørefaldende Opkaldelsesnavne var jo ofte utrolig sejlivede, og man bør ikke ringeagte de genealogiske Fingerpeg, de tit kan yde.

Fremdeles var det interessant at vide, om der kendes noget til de to nævnte Bispesønner Marcus og Ditlev Müllers eventuelle Descendenter. — Jeg har nemlig paa fædrene Side en Familie Møller, stammende fra Toldkontrollør i Stege Simon Larsen Møller, gift 1780 med Cathrine Christine Schmidt, med 12 Børn, blandt hvis Efterkommere Navnet Marcus Møller forekommer flere Gange, og man kunde tænke sig, at dette henpegede paa en Forbindelse med den forannævnte Slægt Müller. Dette er dog kun en løs Gisning.

Eventuelle Oplysninger om disse Forhold modtages med Taknemlighed.

Georg D. de la Cour,
Maskiningeniør, Nørrebrogade 198.

Medlemmer af Samfundet kan ved direkte Henvendelse til *Kraks Legats Kontor*, Nytorv 17, Kjøbenhavn K. erholde *Kraks Blaa Bog* for 11 Kr. (halv Bogladepris).

Samfundet ser sig ikke i Stand til at tilstille Bidragydere Særtryk. Hvis saadanne ønskes, maa Aftale træffes direkte med *J. H. Schultz A/S Universitetsbogtrykkeri*, Niels Juels-gade 12, Kjøbenhavn K., inden 14 Dage efter Hæftets Modtagelse.

Medlemmer af Samfundet kan erhverve:

DR. K. CAROE:

DEN DANSKE LÆGESTAND I—V.

I. Doktorer og Licentiatler 1479—1788.

II. Kirurger. 1738—1785.

III. Den danske Lægestand 1786—1838.

IV. Den danske Lægestand.

Supplementsbind til 7. Udg. (Læger, der har taget Eksamen efter 30. Januar 1838 og er døde inden 1. Januar 1901.)

V. Supplementsbind til I—IV.

for 8 Kr. Bind I—IV enkeltvis à 1 Kr. 50 Øre. Bind V 2 Kr.

Prisen for Ikke-Medlemmer er 12 Kr. Enkette Bind 3 Kr.

HENRY BRUUN:

DANMARKS AMTSFORVALTERE 1660—1848

for 3 Kr. Prisen for Ikke-Medlemmer er 5 Kr.

FRITZ JÜRGENSEN WEST:

DE KONGELIGE AMTMÆND I HERTUGDØMMET

SLESVIG 1660—1864

for 1 Kr. 50 Øre. Prisen for Ikke-Medlemmer er 3 Kr.

samt

INDHOLDSFORTEGNELSE

TIL PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFTS

FORSTE 50 BIND

I. Række 1.—9. Række II 1880—1929

for 2 Kr. Prisen for Ikke-Medlemmer er 3 Kr.

Henvendelse sker til *A/S J. H. Schultz Forlagsboghandel*, Havne-gade 15, Kjøbenhavn K.

Kaptajn HECTOR BOECK:

**Personalfortegnelse over Officerer m. fl.
ved Jydske Regiment til Fods, Fyenske Infanteriregiment
og 12. Bataillon 1679—1929.**

Med biogr. Notitser, over 1500 Personer.

Kr. 5.—

12. Bataillons Historie 1679—1929.

Med over 200 Illustrationer og mange Biografier.

Kr. 15.—

GYLDENDAL

*Faus i Bogladerne samt ved Betaling i maanedlige Afdrag gennem Forf.,
I. E. Ohlsensgade 14, Kbhvn. Ø., Tlf. Øbro 2637 u.*

I Kommission hos WILH. TRYDE er udkommen:

TH. THAULOW:

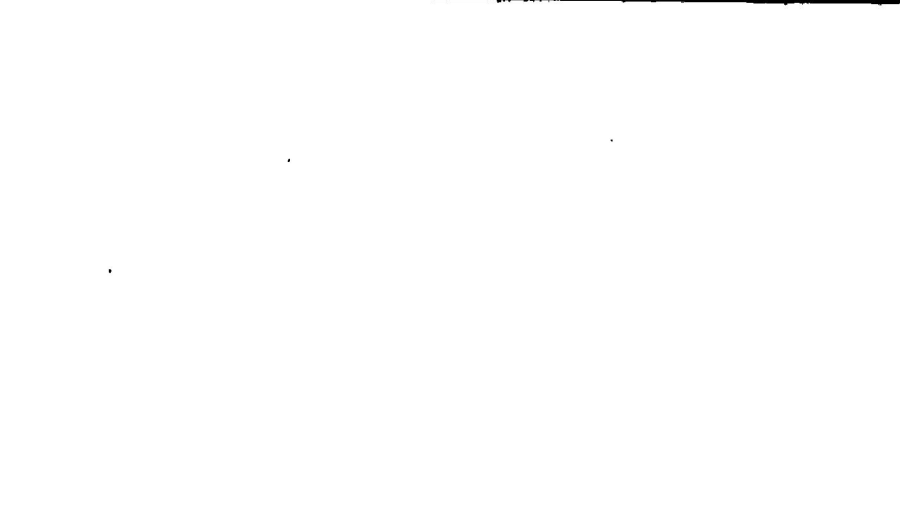
EN DANSK-NORSK SLÆGT FALCK

Pris Kr. 6.

Opmærksomheden henledes paa, at
Sekretærens Adresse fremtidig er

Jægersborg Alle 23^{II}, Charlottenlund.

Fra 1. Juli: Tlf. Ordrup 3545.





J. H. SCHULTZ FORLAGSBOGHANDEL ^{A/S}
— SALMONSENS LEKSIKON —

Hr. Grevinde Else Moltke.

Mariendalsvej 77.

